

ଅଧ୍ୟାୟ III

ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରତିବେଦନ

ଏକ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିବେଦନ ପ୍ରଣାଳୀ ପାଣ୍ଡିର ବିନିଯୋଗ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିବ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଆର୍ଥିକ ନିୟମ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.1 ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା

3.1.1 ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାର ଢାଞ୍ଚା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଆକାରରେ ରାଜକୋଷରେ ରଖା ଯାଇଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଥାଏ ଯଥା-ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲେଜର ହିସାବ ଖାତା ଅଥବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା । ଓଡ଼ିଶା ରାଜକୋଷ ସଂହିତା ଖଣ୍ଡ - I ଅନୁନିୟମ 423 ଅନୁଯାୟୀ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ବିନା ପରାମର୍ଶରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା ଖୋଲା ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ବଜେଟ୍ ମାନ୍ୟତା ଧାରା 141 ଏବଂ ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ତତ୍କାଳ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନ ଥିଲେ କୋଷାଗାରରୁ ପାଣ୍ଡି ଉଠାଇବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ବଜେଟ୍ ଆବଶ୍ୟକର ସମାପ୍ତିକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ କୋଷାଗାରରେ ଥିବା ରାଜସ୍ୱ ହିସାବରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଇ (ଯାହା କି ରାଜ୍ୟ ଶିର୍ଷ ସଂଗୃହୀତ ପାଣ୍ଡିର ଅଂଶ ବିଶେଷ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାରେ ରଖିବା ଅନୁମୋଦିତ ନୁହେଁ ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 831 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାରେ 17,503.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ନ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା, ଯାହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 3.1 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ମିନେରାଲ ଏରିଆଲ୍ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ କର୍ପୋରେସନ (ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି) ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାରେ ବଜେଟ୍ ରାଶି କ୍ଷେତ୍ରରେ 11,568.18 କୋଟି ଟଙ୍କା (2017-18) ରୁ 14,328.50 କୋଟି ଟଙ୍କା (2018-19) କୁ ବୃଦ୍ଧି (23.86 ପ୍ରତିଶତ) କାରଣରୁ ବିଗତ ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା ଚଳିତ ବର୍ଷରେ ବଜେଟ୍ ରାଶି କ୍ଷେତ୍ରରେ 29.57 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ।

3.1.2 ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ହିସାବର ସ୍ଥିତି

ସାରଣୀ -3.1: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

01/04/2018 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରାଶି		2018-19 ରେ ଯୋଗ ହୋଇଥିବା		ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ପିଡ଼ି ହିସାବର ଖାତା ସଂଖ୍ୟା	ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ପିଡ଼ି ହିସାବ ଖାତା ସହିତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟୟ	31/ 03/2019 ସୁଦ୍ଧା ବକେୟା ରାଶି	
ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
836	13,509.35	1	8,459.10	6	4,464.96	831	17,503.50

ଉତ୍ସ : ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଓ ହଜ୍‌ଦାରୀ) ଓଡ଼ିଶା

ସାରଣୀ 3.1 ଅନୁଯାୟୀ 2018-19 ବର୍ଷରେ ଛଅଟି ଅକାମୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଓ ହକଦାରୀ), ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନରେ ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା । 8,459.10 କୋଟି ଟଙ୍କା¹ ଏହି ହିସାବ ଖାତାଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । 2018-19 ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧନଶୀଳ ଅବଶେଷ ରାଶି କ୍ଷେତ୍ରରେ 3,994.15 କୋଟି ଟଙ୍କା (29.57 ପ୍ରତିଶତ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟିଥିଲା, ଯାହାର ବିବରଣୀ ରେଖାଚିତ୍ର 3.1 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 3.1: 2014-19 ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାରେ ଅବଶେଷ



ଉତ୍ସ : ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ହିସାବ

ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ ରାଶିର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 17,503.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 14,328.50 କୋଟି ଟଙ୍କା (81.86 ପ୍ରତିଶତ) ଓଡ଼ିଶା ମିନେରାଲ ବିନ୍ୟୟ ଏରିଆଜ୍ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ କର୍ପୋରେସନର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଅବଶିଷ୍ଟ 3,175 କୋଟି ଟଙ୍କା (17,503.50 କୋଟି ଟଙ୍କା – 14,328.50 କୋଟି ଟଙ୍କା) ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ଯଥା: (i) 115 ଟି ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାରେ 1,081.48 କୋଟି ଟଙ୍କା (ii) 314 ଟି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାରେ 675.82 କୋଟି ଟଙ୍କା (iii) 297 ଟି ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାରେ 82.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ (iv) 104 ଟି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା: ଡିଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟ ରୁରାଲ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଏଜେନ୍ସୀ, ଇଣ୍ଡିଗ୍ରାଲ୍ ଗ୍ରାଉଥାଲ୍ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଏଜେନ୍ସୀ, ମେଡିକାଲ ଏବଂ ଚାରିଟେରୁଲ୍ ଏଜେନ୍ସିଜ୍ ମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ଗୁଡ଼ିକରେ 1,335.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାଗୁଡ଼ିକରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଅବଶେଷ ରାଶିଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟ ଏକତ୍ରୀକୃତ ନିଧକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ନ କରିବା ସରକାରୀ ଟଙ୍କାର ଅପବ୍ୟବହାର, ଠକେଇ ଏବଂ ଆତ୍ମସାତକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ ।

¹ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହିସାବ ଖାତାରେ 8439.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ନୂତନ ଭାବେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପିଡି ହିସାବ ଖାତାରେ 20 କୋଟି ଟଙ୍କା

3.1.3 ଅକାମା / ବନ୍ଦ ପଡ଼ିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଗତ ଜମା ଖାତା

ଓଡ଼ିଶା କୋଷାଗାର ସଂହିତା ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମାବଳୀ 423 ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାରେ ଶେଷ ଥର କାରବାର ହେବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କୌଣସି କାରବାର ହୋଇ ନଥିବ ତେବେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ସ୍ୱର ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଜମା ରହିଥିବା ରାଶି ସ୍ଥିତିଚ୍ୟୁତ ଘଟି ସରକାରଙ୍କ ଖାତାକୁ ଖୁଲିଯାଇଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତିବର୍ଷ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ଶେଷରେ ପ୍ରତି କୋଷାଗାର ଅଧିକାରୀ ମାନେ ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାର ତାଲିକା ସହ ସ୍ଥିତିଚ୍ୟୁତ ହେଉଥିବା ରାଶିର ପରିମାଣ (ଲାପ୍ସ ଆକାଉଣ୍ଟ) ମହାଲେଖାକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇବେ ।

2018-19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଛଅଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା ଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ସହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାଗୁଡ଼ିକରେ ଶେଷଥର କାରବାର ପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ଅଟଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା 15 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଥିଲା । ଏହି 15 ଟି ହିସାବ ଖାତାରେ 5.86 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ନ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ଯାହାର ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ 3.1 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ । ଏହି 15 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା ମଧ୍ୟରୁ ଛଅଟିରେ କୌଣସି ରାଶି ଜମା ନ ଥିଲା । ବାକି ନଅଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା ଗୁଡ଼ିକର ଜମା ପରିମାଣ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ 288.55 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

3.1.4 ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତା (ପିଡ଼ି ଆକାଉଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଅମିଳାମିଶା)

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାର ପରିଚାଳନା ମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଥିବା ରାଶି ସହିତ କୋଷାଗାର (ଟ୍ରେଜେରୀ) ଆକାଉଣ୍ଟର ରାଶି ସହିତ ମେଳ କରାଇବା ଦରକାର । ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 831 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ମଧ୍ୟରୁ 747 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାଗୁଡ଼ିକୁ (90 ପ୍ରତିଶତ) ଟ୍ରେଜେରୀ ଆକାଉଣ୍ଟ ସହିତ ମେଳ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାର ପରିଚାଳନାରେ ଥିବା ଅବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ମିଳାମିଶା ନିୟମିତ ଭାବେ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଅକାମା ଥିବା 15 ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତାର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା କରିବା ପାଇଁ ଆଗକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ । ଯଦି ସେମାନଙ୍କର ଚାଲୁ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିବା ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯିବ ।

ସୁପାରିଶ 9 : ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମାଖାତା ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ରାଶିଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରି ଏଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ସରକାରଙ୍କର ଏକତ୍ରିକୃତ ପାଣ୍ଠିକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ଦରକାର ।

3.2 ହିସାବ ଖାତାର ଅସ୍ପଷ୍ଟତା

ଯେତେବେଳେ ଏହି ହିସାବ ଖାତା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଲଘୁ ଶିର୍ଷକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥାଏ ତେବେ ଲଘୁ ଶିର୍ଷକ 800 ସମନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ବ୍ୟୟକୁ ଏଥିଲାଗି ନିୟୋଜିତ କରିବା ଲାଗି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥାଏ । ହିସାବ ଖାତାକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ନ ହେବାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଲଘୁ ଶିର୍ଷକ 800 ର ନିୟମିତ ପରିଚାଳନାକୁ ନିରୁହାହିତ କରାଯିବାର ଅଛି ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2017-18 ଏବଂ 2018-19 ବର୍ଷରେ ଏହି ଲଘୁ ଶିର୍ଷକରେ ହୋଇଥିବା କାରବାର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସାରଣୀ 3.2 ରେ ସବିଶେଷ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 3.2: ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 ଅଧିନରେ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ବ୍ୟୟ

ବର୍ଷ	ପ୍ରାପ୍ତି ² (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)	ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ଅଧିନରେ 800 – ଲଘୁଶୀର୍ଷକ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା	ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 ରେ ପ୍ରାପ୍ତି (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ) (ପ୍ରତିଶତ)	ବ୍ୟୟ ³ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)	ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ଅଧିନରେ 800 – ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା	ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 ରେ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟୟ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ) (ପ୍ରତିଶତ)
2017-18	85,204	52	1,585 (2)	92,946	56	14,006 (15)
2018-19	99,546	55	1,469 (2)	108,838	59	14,774 (14)

ଉତ୍ସ : ବିଭିନ୍ନ ହିସାବ

ପୁନଶ୍ଚ ଏହା ଦେଖାଗଲା କି, ଆଠଟି ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକର 114.57 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମସ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 (ପରିଶିଷ୍ଟ 3.2) ରେ ବୁକ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି 15 ଟି ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ (ପରିଶିଷ୍ଟ 3.3) ଅଧିନରେ ଥିବା ସମୁଦାୟ ବ୍ୟୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ 50 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 (ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟ)ରେ ହିସାବ ଖାତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 – ଅନ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି / ବ୍ୟୟ ଅଧିନରେ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପୂର୍ବ ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବଦା ଦର୍ଶାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି କମ୍ ହେବାର ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅଧିନରେ ଥିବା ପ୍ରାପ୍ତି / ବ୍ୟୟର ପ୍ରଚୁର ଭାଗ ଲଘୁ ଶୀର୍ଷକ 800 ଅଧିନରେ ହିସାବଭୁକ୍ତ ହେବା ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜନକ ବିଷୟ, କାରଣ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟତାକୁ ବହୁମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

3.3 ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାର୍ଷିକ ହିସାବର ଅନୁପସ୍ଥାପନ

ଭାରତର ମହାଲେଖାକାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ 1971) ଅନୁନିୟମ ଧାରା 19 କିମ୍ବା 20 ଅଧିନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମାଣିକରଣ କରାଯାଇଥାଏ । (ସିଏଜି ଡିପିସି ଆକ୍ୟୁ ଧାରା)

ସିଏଜି ଡିପିସି ଆକ୍ୟୁ ଧାରା 19 କିମ୍ବା 20 ଅନୁସାରେ ଯେଉଁ ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକ ସମୀକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସେମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜୁନ 30 ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ (ଆନୁଆଲ ଆକାଉଣ୍ଟ)କୁ ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବେ । 11 ଟି ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟ ମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଖାତା ଏକ ବର୍ଷରୁ ସାତ ବର୍ଷ ବିଳମ୍ବରେ ସିଏଜିକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା (ସାରଣୀ 3.3) ।

ସାରଣୀ 3.3: ବିଳମ୍ବରେ ସମର୍ପିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଖାତା ବର୍ଷ ଅନୁସାରେ

କ୍ର.ସଂ	ବର୍ଷ ଭିତ୍ତିକ ବିଳମ୍ବ	ସ୍ବାୟତ୍ତ ନିକାୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା / ପ୍ରାଧିକାରୀ
1	0	1
2	1	1
3	7 ଏବଂ ଅଧିକ	9
ମୋଟ		11

ଉତ୍ସ : ବିଭାଗ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

² ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି

³ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିକୁ ନେଇ

ଏହି 11 ଜଣ ନିକାୟ/ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 2 ଟି ନିକାୟ / ପ୍ରାଧିକାରୀ ଯଥା ଓଡ଼ିଶା ଲିଗାଲ ସର୍ଭିସ ଅଥରିଟି (ଓଏସଏଲଏ) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଆରକ୍ଷା ଗୃହ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ 2017-18 ଓ 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଭାୟ ହିସାବ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧି କରାଇଥିଲେ ।

ବାକି 9 ନିକାୟ / କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ⁴ 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବକେୟା ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଜାନୁଆରୀ 2020 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏମାନଙ୍କର ହିସାବ ପିଛିଲା ସାତ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେବ ବକେୟା ପଡ଼ି ରହିଛି ।

ଏହି ବାର୍ଷିକ ହିସାବର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଏହାର ହିସାବ ନିକାଶ ଏବଂ ଏହି ନିକାୟ/ ପ୍ରାଧିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଓ ରଣର ବିନିଯୋଗକୁ ଅଡ଼ିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା ।

ଅଡ଼ିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଓ ଏହା ଅଧିନରେ ଥିବା ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ବକେୟା ବାର୍ଷିକ ହିସାବଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯିବ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ କୁହାଯିବ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସାୟର ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକ ପିଛିଲା ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଦରକାର ।

ସୁପାରିଶ: ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ବିଭାୟ ହିସାବର ପିଛିଲା ଭାବରେ ଚାଲୁଥିବା ସମସ୍ତ ସାୟର ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଦରକାର ଏବଂ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସେହି ବିଭାୟ ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସାମ୍ପ୍ରତିକର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦରକାର ।

3.4 ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରର ଉପସ୍ଥାପନା ନ କରିବା

ସରକାର କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ନିକାୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସାଧାରଣ ବିଭାୟ ନିୟମ (ଓଜିଏଫଆର) 173 ଅନୁସାରେ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀମାନେ ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସତରଞ୍ଜ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲାଗି ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ କରି ଅନୁଦାନଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ଏହି ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ 30 ଜୁନ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଏବଂ ହକଦାରୀ) ଓଡ଼ିଶାଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କରିବେ । ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ ନ କରି କିମ୍ବା ଏଥିରେ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଥାଏ ଏବଂ ପାଣ୍ଠିର ବିପଥଗାମୀ, ତୋଷାରପାତ ଏବଂ ଅପବ୍ୟବହାର ହେବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

2018-19 ବର୍ଷରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା 25,957.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନରୁ (34,317 ଭାଉଛର) 19,371.21 କୋଟି ଟଙ୍କା (74.63 ପ୍ରତିଶତ) (3,078 ଭାଉଛର) ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହାଁ । ଏଣୁକରି ଉକ୍ତ 19,371.21 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରାଧିକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ ହେବାର ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନାହିଁ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା) । ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଏବଂ ହକଦାରୀ) ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ବହିରେ 37 ବିଭାଗ⁵ କ୍ଷେତ୍ରରେ 45,340.89 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର 2003-04 ଠାରୁ ପାଇବାର ବାକି ଅଛି । 29,138 ଟି ଜିଆଇଏ ଭାଉଛର ଅନୁଦାନର ବାର୍ଷିକ ଭିତ୍ତିରେ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ସବିଶେଷ **ସାରଣୀ-3.4** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

⁴ ସାମ୍ପ୍ରା ଏବଂ ସହର ବିକାଶ ବିଭାଗର (i) ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (ii) ବ୍ରହ୍ମପୁର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (iii) କଟକ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ, (iv) କଲିଙ୍ଗ ନଗର ଜ୍ୟପୁର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (v) ପାରାଦ୍ୱୀପ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (vi) ପୁରୀ -କୋଣାର୍କ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ, (vii) ସମଲପୁର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (viii) ରାଉରକେଲା ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, (ix) ଚାଳଚେର - ଅନୁଗୁଳ - ମେରାମୁଣ୍ଡଳୀ ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ

⁵ ନିମ୍ନ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ି-(I) ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭା (ii) ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ଓ ପେନ୍ସନ୍ ପ୍ରଶାସନ (iii) ଇସ୍ତାତ ଓ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ (iv) ସୂଚନା ଓ ସାଧାରଣ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ (v) ଅବକାରୀ ଓ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ (vi) ଓଡ଼ିଶା ଭାଷା ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗ ।

ସାରଣୀ 3.4: ଅନୁଦାନ ବିଷୟରେ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇଥିବା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରର ବର୍ଷ ଭିତ୍ତିକ ସ୍ଥିତି
(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

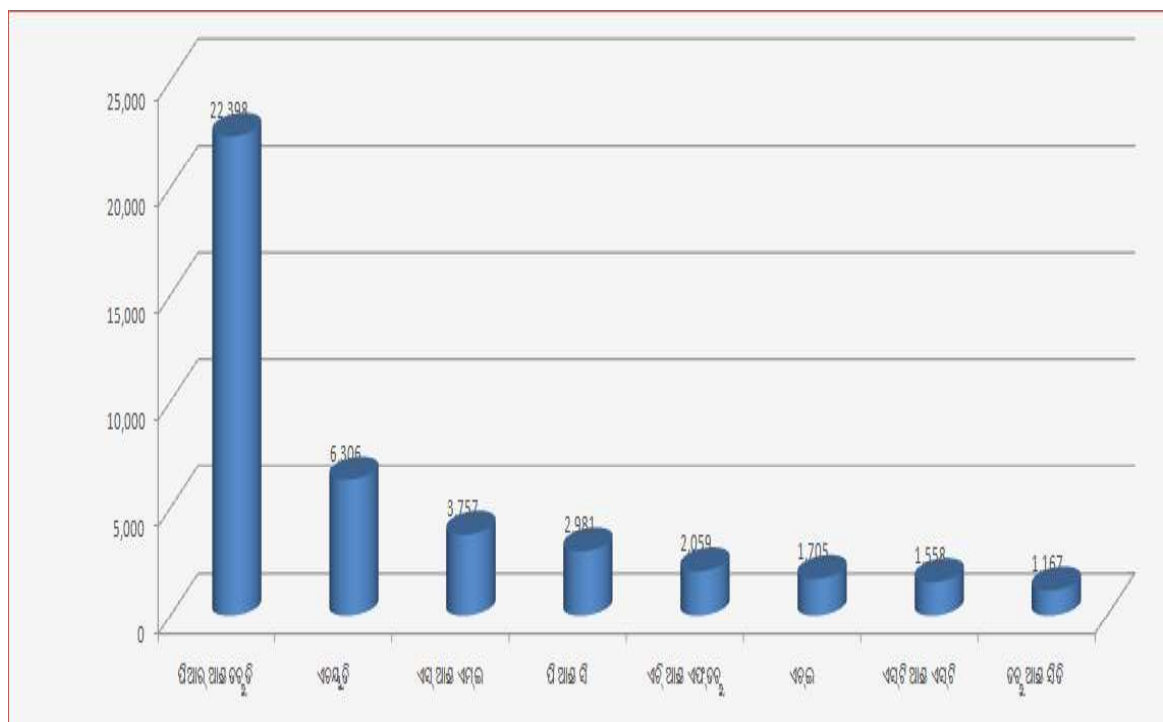
ବର୍ଷ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ସହାୟକ ଅନୁଦାନ, ଯାହାର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଅପେକ୍ଷିତ	
	ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ ରାଶି
2014-15 ପ୍ରାରମ୍ଭ	18,705	6,111.71
2015-16	2,146	3,724.44
2016-17	2,808	5,910.65
2017-18	2,401	10,222.88
2018-19	3,078	19,371.21
ମୋଟ	29,138	45,340.89

ଉତ୍ସ : ବିଶିଷ୍ଟ ହିସାବ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ପରିଶିଷ୍ଟ 3.4 ରେ 37 ଟି ବିଭାଗର ବକେୟା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରର ସ୍ଥିତି ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଅଛି । ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଆଠଟି ବିଭାଗର ବକେୟା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ରାଶି ସମୁଦାୟ ବକେୟା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ରାଶିର 92.47 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା (ରେଖାଚିତ୍ର 3.2) । 2017-18 ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ବକେୟା ବିନିଯୋଗ ପତ୍ର ରାଶି 2018-19 ବର୍ଷରେ 6,913 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା (17.99 ପ୍ରତିଶତ) ।

ରେଖାଚିତ୍ର 3.2: 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ବିଭାଗ କ୍ରମରେ ବକେୟା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)



ପିଆର ଆଣ୍ଡ ଡିପୁଟି: ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ଓ ପାନାୟ ଜଳ, **ଏସଆଇଏମଏଲ:** ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ

ଏସଆଇଏମଏଲ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣ ଶିକ୍ଷା, **ପିଆଇସି:** ଯୋଜନା ଓ ସମନ୍ବୟ

ଏସିଆଇଏମଏଲ: ସାମ୍ବଲ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ, **ଏଡମିନିଷ୍ଟ୍ରିଟିଭ:** ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା

ଏସିଆଇଏମଏଲ: ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ବିକାଶ ଓ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ପଞ୍ଚୁଆ ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ

ଏଡମିନିଷ୍ଟ୍ରିଟିଭ: ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ

ଉତ୍ସ : ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (ଲେଖା ଏବଂ ହକଦାରୀ) ଓ ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

3.4.1 10 ବର୍ଷ ଠାରୁ ଅଧିକ କାଳ ବକେୟା ରହିଥିବା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର

1,234.46 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (7,021 ଭାଉଚର) 19 ଟି ବିଭାଗରେ 10 ବର୍ଷ ଠାରୁ ଅଧିକ କାଳ ବକେୟା ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ତାହା ପରିଶିଷ୍ଟ 3.5 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା । ପଂଚୟତି ରାଜ (428.85 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଓ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚ୍ଛଳନା (219.23 କୋଟି ଟଙ୍କା) ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ (246.44 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଯୋଜନା ଏବଂ ସମ୍ମନ୍ଦୟ ବିଭାଗ (170.41 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର 86.27 ପ୍ରତିଶତ ଅଙ୍କ ବକେୟା ରହିଛି । ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲର ସ୍ଥିତିରେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେପରି କୌଣସି ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇନାହିଁ । ଅତ୍ୟଧିକ ବକେୟା ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଯୋଗୁଁ ଅର୍ଥର ଅପବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଆତ୍ମସାତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୟ ରହିଛି ।

ସରକାର ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ, ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ବକେୟାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ବକେୟା ରହିଥିବା ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରର ସମାକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରରେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ । ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଅଧିକ୍ଷତାରେ ବିଭାଗ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଉପରେ ସମାକ୍ଷା ବୈଠକ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ସମ୍ମତି ଦେଲେ ।

ସୁପାରିଶ II: ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଅନୁଦାନ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଏକ କୌଶଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନୂତନ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ବକେୟା ଅନୁଦାନ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରର ସମାକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

3.5 ଦାଖଲ ହୋଇ ନଥିବା ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲ

ଓଡ଼ିଶା କୋଷାଗାରୀ ସଂହିତା (ନିୟମ 261) ଅନୁଯାୟୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକସ୍ମିକ (ଏସି) ବିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଆଯାଉଥିବା ଅଗ୍ରାମ ନିୟମିତତା ପାଇଁ ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକତା (ଡିସି) ବିଲର ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

2018-19 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ 15 ଟି ବିଭାଗ 939 ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକସ୍ମିକ ବିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସମୁଦାୟ 210.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ବେଳେ ମାତ୍ର 214 ଟି ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ମାତ୍ର 11.46 କୋଟି ଟଙ୍କାର ହିସାବ ଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ 12 ଟି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବଳକା 198.73 କୋଟି ଟଙ୍କାର ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ 725 ଟି ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲ ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଏହି 198.73 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା । ଏହା 2018-19 ବର୍ଷରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 2016-17 ରେ 11.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର 446 ଟି ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲ ଏବଂ 2018-19 ରେ 2.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର 100 ଟି ଡିସି ବିଲ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଅଗ୍ରାମ ଉଠାଣ ଏବଂ ଏହାର ହିସାବ ନ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଅର୍ଥର କ୍ଷତି, ଡୋଷରପାତ ଏବଂ ଅପବ୍ୟବହାରର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବଢାଇ ଥାଏ । ବକେୟା ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲର ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 3.5 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ -3.5: ବକେୟା ଆକସ୍ମିକ ବିଲର ବିଷୟ ବିବରଣୀ

ବର୍ଷ	ବକେୟା ଥିବା ବିଷୟ ଆକସ୍ମିକ ବିଲର ସଂଖ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)
2003-04 ରୁ 2016-17	446	11.70
2017-18	100	2.98
2018-19	725	198.73
ମୋଟ	1,271	213.41

ଉତ୍ସ : ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଓ ହକଦାରୀ) ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଭିଏଲସି ତଥ୍ୟାବଳୀରୁ ସଂକଳିତ

ପୁନଶ୍ଚ, ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଗଲା ଯେ ଡିନୋଟି⁶ ବିଭାଗ ସମୁଦାୟ ବକେୟା ଡିସି ବିଲର 99.67 ପ୍ରତିଶତ ହିସାବକୁ ନେଇଥିଲେ ।

3.5.1 ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକର୍ଷକ ବିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଟଙ୍କା ଉଠାଣ

ଭିଏଲସି ତଥ୍ୟାବଳୀର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, 2014-15 ଏବଂ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକର୍ଷକ ବିଲ ମାଧ୍ୟମରେ 435.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 210.29 କୋଟି ଟଙ୍କା (48.27 ପ୍ରତିଶତ) ବର୍ଷର ଶେଷ ମାସରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏସି ବିଲର ଉଠାଣ ପ୍ରତିଶତ 2014-15 ରୁ 2018-19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ଏସି ବିଲ ରାଶିର 12.15 ରୁ 75.33 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଯାହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 3.6 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ-3.6: ବର୍ଷ ଅନୁଯାୟୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏସି ବିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଟଙ୍କା ଉଠାଣ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଏସି ବିଲ ଦ୍ୱାରା ମୋଟ ରାଶିର ଉଠାଣ	ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଉଠାଇଥିବା ମୋଟ ଏସି ବିଲର ପରିମାଣ	ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଉଠାଣ ପ୍ରତିଶତ
2014-15	72.23	17.38	24.06
2015-16	62.39	7.58	12.15
2016-17	73.15	15.03	20.54
2017-18	17.63	11.97	67.89
2018-19	210.19	158.33	75.33
ମୋଟ	435.59	210.29	48.27

ଉତ୍ସ : ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଓ ହକଦାରୀ) ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଭିଏଲସି ତଥ୍ୟାବଳୀରୁ ସଂକଳିତ

ଭିଏଲସି ତଥ୍ୟାବଳୀର ପୁନଃବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକର୍ଷକ ବିଲର ସର୍ବମୋଟ 3.11 କୋଟି ଟଙ୍କା (1.48 ପ୍ରତିଶତ) ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଶେଷ ଦିନରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା । ଏଣୁ ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସରେ ବିନିଯୋଗର ସମାପ୍ତିକୁ ପରିହାର କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉଠାଣ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଡିସି ବିଲର ଦାଖଲ ନହେବା ଆର୍ଥିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ନିୟମର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ସରକାରୀ ଅର୍ଥର ତୋଷରପାତ ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ଏବଂ ଏହା ଅସୁସ୍ଥ ପରମ୍ପରା ଅଟେ ।

ସରକାର ଜଣାଇଲେ (ମଇ 2020) ଯେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହି ଘଟଣାର ନିୟମିତ ତର୍କମା କରୁଛି ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉପଦେଷ୍ଟା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥା ସମୟରେ ଡିସି ବିଲ ଦାଖଲର ଗୁରୁତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ କରାଯାଉଛି । ପ୍ରଥମ ଏସି ବିଲର ଦାଖଲ ବକେୟା ଥିବା ସ୍ଥଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏସି ବିଲକୁ ବିଚାର ନକରିବା ଅତିଶ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ସୁପାରିଶ 12: ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ସମସ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିକାରୀମାନେ ବକେୟା ଥିବା ସମସ୍ତ ଏସି ବିଲ ସମୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଡିସି ବିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କରିବେ ।

⁶ ଗୃହ (189.44 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ (7.49 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା(1.14 କୋଟି ଟଙ୍କା)।

3.6 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ବିଷୟ

3.6.1 ପ୍ରଦତ୍ତ ଅନୁଦାନ / ରଣ ବିଷୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ ନ କରିବା

ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଲେଖା ନିୟମ 2007 ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସରକାର ଏବଂ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟମାନେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ମାସ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ 10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସହାୟତା ବା ରଣ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ତାଲିକା ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଥା ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ସୁଦ୍ଧା ସମୁଦାୟ 43 ଟି ବିଭାଗରୁ 22 ଟି ବିଭାଗ 2018-19 ରେ ମଂଜୁରୀ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନର ବିଷ୍ଣୁତ ଅନୁଦାନ ଦେଇଥିଲେ । ବଳକା 21 ଟି ବିଭାଗ⁷ ର ଅନୁଦାନର କୌଣସି ବିବରଣୀ ନ ଥିବାରୁ ସେହି ଅର୍ଥ ରାଶିର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିନିଯୋଗର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ସରକାରଙ୍କର ଠାରେ ନାହିଁ । ଏହା ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ଥିବା ବିଧାନ ସଭାର କ୍ଷମତାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦେଉଛି ।

3.6.2 ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ କ୍ରିୟାକଳାପ

ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରୁଥିବା ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 16 ଟି ବିଭାଗୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ବିଭାଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲେ ।

3.6.3 କୋଠାବାଡ଼ି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ ପାଣ୍ଠିର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିନିଯୋଗ

କୋଠାବାଡ଼ି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ ଉପକାର ନିୟମ 1996 ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ତଥା ସେବା ସର୍ତ୍ତ ଅଧିନିୟମ 1996 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ କଲ୍ୟାଣ ସଂଘର ଗଠନ ହେବା ଦରକାର ଯାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହାଛଡ଼ା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ କର ବସାଇ ବୋର୍ଡର ସମ୍ବଳକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ମଧ୍ୟ ବୋର୍ଡର ଅନ୍ୟତମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଟେ । ସମସ୍ତ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ସଂଗୃହିତ ହେଉଥିବା ଶ୍ରମ ଉପକରକୁ ଓଡ଼ିଶା କୋଠାବାଡ଼ି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ ପାଣ୍ଠିରେ ଜମା କରିବା ଦରକାର । କୋଠାବାଡ଼ି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ପଞ୍ଜୀକୃତ ହାତୀଧାରୀମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ କାମ ପାଇଁ ଏହି ନିଧର ବିନିଯୋଗ ହେବା ଦରକାର ।

⁷ ସାସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ, ଅଣ୍ଡୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ, ପଂଚୟତି ରାଜ ଓ ପାନାୟ ଜଳ, ପୂର୍ବ, ଅନୁସୂଚିତ ଜନ ଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟ ଓ ପଛୁଆ ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ, ଶ୍ରମ ଓ ରାଜ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ବୀମା, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ପୌର ଉନ୍ନୟନ, ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଓ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ବିଭାଗ, କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବ ସେବା, ସାଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ, ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭା, ପରିବହନ, ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ଓ ପେନସନ ପ୍ରଶାସନ, ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚ୍ଛଳନା, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ସମ୍ବଳକରଣ ବିଭାଗ, ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ, ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ, ସଂସଦୀୟ ବ୍ୟାପାର ଓ ସମବାୟ ବିଭାଗ ।

2014-15 ରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା 211.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଶ୍ରମିକ କର 2018-19 ରେ 1,087.61 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 876.45 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଏହି ସମୟକାଳୀନ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଉପକରଣରେ ବିନିଯୋଗର ଯାହାକି 2014-15 ରେ 4.78 ପ୍ରତିଶତ ରୁ 2018-19 ରେ 54.88 ପ୍ରତିଶତର ପାଣ୍ଠିର ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ପାଣ୍ଠିର କମ୍ ବିନିଯୋଗର ଯୋଗୁଁ ଶ୍ରମ ଉପକରଣର ଆଦାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଶ୍ରମ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା 15 ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ନିଆଯାଇଥିବା ରିଜୋଲ୍ୟୁସନ ଅନୁସାରେ ଆଦାୟ ହେଉଥିବା ଏହି କର ସରକାରୀ କୋଷାଗାରର (ରାଜ୍ୟର ଏକତ୍ରୀକୃତ ପାଣ୍ଠି) ମୁଖ୍ୟ ଶିର୍ଷ - 0230 ରେ ଜମା ହେବା ଜରୁରୀ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା କୋଠାବାଡ଼ି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ ବୋର୍ଡ଼ଙ୍କ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥାନୀୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା କରକୁ ବୋର୍ଡ଼ରେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖୋଲାଯାଇଥିବା ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ଟେକ୍ / ଡ୍ରାଫ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଜମା କରାଯାଉଥିଲା । ଯାହା କି କୋଠାବାଡ଼ି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ କର ନିୟମ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 266 (1) କୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ରାଜ୍ୟର ଏକତ୍ରୀକୃତ ପାଣ୍ଠିକୁ ସିଧାସଳଖ ଯାଉନଥିଲା ।

ପୁନଶ୍ଚ ବିଭାୟ ହିସାବ 2018-19 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ କୋଷାଗାର ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ କୋଠାବାଡ଼ି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଶ୍ରମିକ କଲ୍ୟାଣ ବୋର୍ଡ଼ର ଉପକରଣ ବାବଦକୁ 2.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ସେହିସବୁରାଶି ବୋର୍ଡ଼ର ହିସାବ ଖାତାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇନଥିଲା । ଫଳରେ ଏହା ରାଜସ୍ୱ ବଳକାରେ 2.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଦେଉଥିବା ବେଳେ ସମ ପରିମାଣ ଫିସକାଲ ଡେଫିସିଟ୍‌ରେ କମ୍ ଦେଖାଉଥିଲା ।

3.6.4 ବ୍ୟାଙ୍କ ଅବଶେଷ ଏବଂ ରୋକଡ଼ ଖାତାର ସମାକରଣ ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ 57.32 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା

ହିସାବ ଖାତାରେ ଦେଶନେଶର ସଠିକତା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କର ହିସାବ ଏବଂ ରୋକଡ଼ ଖାତାର ହିସାବର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟକରଣ ନିୟମିତ ଭାବେ ପ୍ରତିମାସର ଶେଷରେ କରିବା ଦରକାର । କୌଣସି ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ/ ଭିନ୍ନତା ଠିକ କରିବା ପାଇଁ ଡିଡିଓମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସ ଶେଷରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟକରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା 17 ଟି ନମୁନା ଡିଡିଓଙ୍କ ନଥିପତ୍ରରୁ ଅବଲୋକନ କରାଗଲା ଯେ ରୋକଡ଼ ବହି ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ସଂଚୟ ବହିରେ 57.32 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରଭେଦ ଥିଲା (ପରିଶିଷ୍ଟ 3.6) । ଅବଶେଷ ଟଙ୍କାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟକରଣ ଅଭାବରୁ ଡିଡିଓମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ହିସାବର ପ୍ରାମାଣିକତା ଅତିକ୍ଷେପରେ ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା ।

ଅତିଚର ଅବଲୋକନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କହିଲେ (ମଇ 2020) ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଧନ ରାଶିର ଉଠାଣ ଓ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବହି ଖୋଲିବାର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଦୃଢ଼ ଆଇଟି ଭିଡିଓମି ଓ ଆଇଏଫଏମ୍ଏସ୍ରେ ଡିବିଟି ସୁଯୋଗର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଯୋଗୁଁ ଉପରୋକ୍ତ ଅଭ୍ୟାସକୁ ନିରୁଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରାଯିବ ଏବଂ କୌଣସି ଦେଶନେଶ ହେଉନଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର

(ବିଭୂଦତ୍ତ ବସନ୍ତିଆ)

ତାରିଖ

ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା-1), ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

(ରାଜିବ ମେହେର୍ଷୀ)

ତାରିଖ

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ମହା ସମୀକ୍ଷକ